ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 1917-1941 ԹԹ.

ԵՐԵՎԱՆ 2014

Scanned with CamScanner

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 1917 – 1941 ԹԹ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ 2014

Scanned with CamScanner

сктап ...

ՀՏԴ 941 (479.25)
ԳՄԴ 63.3 (2Հ)
Ա 296

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ

Աշխատությունը հրատարակության է երաշխավորել ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի գիտական խորհուրդը

Պատասխանատու խմբագիր՝ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Վ. Բ. Բարխուդարյան

Գրախոս՝ պ. գ. թ., դոցենտ Կ.Հ. Խաչատրյան

Ա 296 Ալեքսանյան Հ. Ս.- Հայկական համայնքները խորհրդային հանրապետություններում 1917 - 1941 թթ. / Հ. Ս. Ալեքսանյան; Պատ. խմբ.՝ Վ. Բ. Բարխուդարյան.- Եր.: «Տիր» հրատ., 2014, 221 էջ:

Սույն աշխատությունը ներկայացնում է կազմավորված Խորհրդային Ռուսաստանի, այնուհետև ԽՍՀՄ տարածքի հայկական համայնքերի հասարակական-քաղաքական, հոգևոր, մշակութային, կրթական կյանքը, խորհրդային հանրապետություններում բնակվող հայության թվաքանակը, տեղաբաշխման շրջանները, մայրենի լեզվին տիրապետելու աստիճանն ու գրագիտությունը: Լուսաբանվում են ստալինյան բռնաճնշումների տարիներին հայկական հասարակական-քաղաքական շրջանակներին ու ազգային հաստատություններին հասցված կորուստները, ինքնությունն ու ազգային արմատները պահելու հայության փորձերը:

Ուսումնասիրությունն առաջին փորձն է՝ ուրվագծելու խորհրդային հանրապետությունների հայության պատմությունը: Այն նախատեսված է պատմաժողովրդագրության հարցերով զբաղվող մասնագետների, պատմաբանների ու ընթերցող լայն հասարակայնության համար:

Աշխատությունն առաջին անգամ տպագրվել է ՀՀ Սփյուռքի նախարարության դրամաշնորհով 2011 թ.

ՀՏԴ 941 (479.25)
ԳՄԴ 63.3 (2Հ)

ISBN 978-9939-9063-9-3

© ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ, 2014
© ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ Հ. Ս., 2014

Scanned with CamScanner

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ 3

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ 1917-1920 ԹԹ.

1.1 Հայերը Ռուսաստանում քաղաքացիական պատերազմի տարիներին. 1917-1920 թթ. 17

1.2 Հասարակական-համայնքային կառույցները 33

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀԱՅԵՐԻ ԹԻՎՆ ՈՒ ՏԵՂԱԲԱՇԽՈՒՄԸ ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 1920 -1930 -ԱԿԱՆ ԹԹ.

2.1 ՌԽՖՍՀ-ում, Ուկրաինական ԽՍՀ-ում, Բելոռուսական ԽՍՀ-ում................ 60

2.2 Միջին Ասիայի միութենական հանրապետություններում (Ուզբեկական, Թուրքմենական, Ղազախական, Տաջիկական, Կիրգիզական ԽՍՀ-ներ) .. 76

2.3 Անդրկովկասի միութենական հանրապետություններում (Ադրբեջանական ԽՍՀ, Վրացական ԽՍՀ).. 80

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿՅԱՆՔԸ ԽՈՐՀՐԴԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՄ

3.1 Հասարակական կյանքը 96

3.2 Հոգևոր-եկեղեցական կյանքը 114

3.3 Կրթամշակութային կյանքը 135

3.4 Գրական կյանքը.. 163

3.5 Մամուլը.. 176

ՎԵՐՋԱԲԱՆ.. 194

Резюме ....,... 203

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ 206

ՏԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ 213

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ 221

CS Scanned with CamScanner

РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ НАН

ОГАНЕС АЛЕКСАНЯН

АРМЯНСКИЕ ОБЩИНЫ В СОВЕТСКИХ РЕСПУБЛИКАХ В 1917-1941 ГГ.

(2-е издание)

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 1917 – 1941 ԹԹ.

Հրատ. խմբագիր՝ Վահրամ Ղարախանյան
Տեխնիկական խմբագիր՝ Գայանե Բոբոխյան

Չափսը՝ 60X84 1/16
Թուղթը՝ օֆսեթ
Տպագրությունը՝ օֆսեթ
Ծավալը՝ 14 մամուլ
Տպաքանակը՝ 500

Տպագրվել է ԱՁ «Լևոն Մարգարյան» տպագրատանը
Հասցե՝ Երևան, Մայիսի 9-ի փ., 23 տուն

«Տիր» հրատարակչություն

Երևան, 0071, Հ. Քաջազնունու փ., 14, բն. 10
Հեռ. (+374 10) 55-48-84, (+374 55) 16-51-00, (+374 99) 16-51-01
Էլ. փոստ՝ tirpublishinghouse@gmail.com

Scanned with CamScanner